

Bericht uit Saamaka

Columnist: Menno Marrenga

Gepubliceerd in De Ware Tijd 16/11/2005

Darwin in 'hulpverlenersland'

Paramaribo - Ik beschreef daarin hoe ontwikkelingsorganisaties er via een slimme truuk in slagen om de Saamaka vrouwen af te brengen van die milieuonvriendelijke, oneconomische rijstbouw: maak mensen afhankelijk van rijstpelmolens, en laat die dingen dan kapotgaan. Ontwikkelingsorganisaties denken zo niet, zeggen lezers.

Dat klopt. Ook ik vermoed dat degenen die deze rijstpelmolens plaatsen, de rijstbouw willen stimuleren – niet kapotstimuleren.

Maar sommige dingen gaan gewoon vanzelf zonder dat iemand er bij na hoeft te denken, dat is het mooie ervan. Zoals een kogel precies de weg van de minste weerstand volgt, zonder on-board computer om die uit te rekenen. Zoals een laaglandrivier precies zo meandert dat de lokale en de totale energie geminimaliseerd worden, dat hebben knappe koppen met supercomputers uitgerekend – maar die rivier doet dat zonder eerst een college thermodynamica en chaoswiskunde gevolgd te hebben. Zoals een baby precies weet hoe hij zijn moeders melkklieren aan het werk krijgt, zonder daarbij na te denken. Dat is gewoon Darwin, de baby's die dat niet automatisch goed doen, zijn allang uitgestorven.

Succesvolle hulporganisaties volgen de succesvolle overlevingsstrategieën. Want ook in hulpverlenersland is er een struggle voor survival: in Suriname alleen al vechten meer dan duizend hulporganisaties en partijen om een opdrogende geldstroom, en degenen die het niet goed doen, wijken uit naar een ander baantje – zure stukjes schrijven in dWT bijvoorbeeld. In zo een felle oncurrentiestrijd werkt maar 'één' strategie: grote stappen, snel rijk. De ontwikkelingswereld is er één van kortlopende projecten. Hoge doorstromingsnelheden. Snelle resultaten. In zo een klimaat moet je nooit proberen een echt probleem op te lossen. Want als het een 'echt' probleem is, dan is het 'echt' een probleem, en dan los je het niet op in drie jaar. Zeker niet als je ook nog concurrerende hulporganisaties moet bevechten. Probeer het, en je bent weg: geen flitsend succes, geen geld. Organiseer liever voor een groepje ervaren houthakkers een cursus houthakken. Na uw cursus kunnen ze houthakken en u scoort. Stimuleer de jeugd om te gaan voetballen, dat lukt vast ook wel. Geef een motivatiecursus eigen culturele identiteit. Voer een campagne voor de opheffing van de slavernij. Bouw volkswoningen in een dorp vol werkeloze bouwvakkers. Bouw een bibliotheek in een dorp vol analfabeten.

Ik verzin dit niet. Dit zijn allemaal ideeën waar organisaties subsidie mee vangen. Doe iets, geeft niet wat, als het maar geen 'echt' probleem is want daar brandt u uw vingers aan. De mensen van onderwijs en gezondheidszorg – ik noem er maar een paar – weten daar alles van. Eeuwenlang worstelen met een immens complex probleem, ontevreden donateurs die klagen over bodemloze putten, mopperende patiënten en zeurderige artikeltjes in dWT. Dat schiet niet op.

Een rijstpelmolen, dat schiet tenminste op. Zo een ding kost een smak geld, u hoeft alleen maar een paar dagen vakantie te nemen, dat ding over te dragen en vijftien procent overheadkosten te beuren. Een artikeltje in dWT, een foto waarin u met een bonte lap om, de hand schudt van een dankbaar dorpshef, die hand kunt u direct weer wassen. En als na een jaar een drijfriem breekt, dan moppert niemand. Men stopt gewoon met rijst planten, en bij de volgende verkiezingscampagne kunt u weer een nieuwe brengen. En ik schrijf een lovend artikeltje, waarin ik u prijs voor de geniale manier waarop u de milieuonvriendelijke en oneconomische rijstbouw in Saamaka bestrijdt.